

МЕТОДИЧНИЙ АПАРАТ ПІДРУЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 5 КЛАСУ ШКІЛ З МОВАМИ НАВЧАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

О. М. Петрук, к. пед. н.

До методичного апарату підручника української мови для 5 класу шкіл з мовами навчання національних меншин ми відносимо *апарат організації засвоєння*, а саме: завдання до вправ, запитання, пам'ятки, зразки виконання завдань та оформлення записів, інструкції, алгоритми виконання дій, таблиці, схеми, довідки, а також *апарат орієнтування*, до якого належать передмова, зміст навчального матеріалу підручника, рубрикація, мовні позначення, покажчики тощо.

У своєму дослідженні ми розглядаємо методичний апарат як структурний елемент, який, з одного боку, для учня є джерелом навчального матеріалу та інструментом для його засвоєння, що спрямовує пізнавальну діяльність школяра у процесі засвоєння змісту підручника, навчає вчитися, а з іншого боку, – слугує для вчителя керівництвом до організації освітнього процесу, розкриває перед ним логіку навчання української мови як другої (неспорідненої) і тим самим формує педагогічну свідомість. Таким чином, методичний апарат підручника української мови організовує, регламентує і скеровує діяльність учнів і вчителя на уроці.

Методичної організація навчального матеріалу у підручнику – це та складова, що націлює процес опанування української мови на формування ключових і предметних компетентностей.

У підручнику вміщено завдання, які забезпечують мотиваційний аспект вивчення розділу, теми, мовного явища чи категорії; визначають мету роботи і поступово підводять учня до самостійного цілепокладання; навчають знаходити потрібну інформацію, набувати осмисленого ставлення до неї; планувати виконання роботи, усвідомлювати послідовність кроків, які треба виконати; націлюють на самоконтроль або взаємоперевірку, спонукають до виправлення, вдосконалення, доопрацювання. Великий відсоток завдань підручника сформульовано таким чином, щоб створювати умови для прояву мовленнєвої активності учнів. Широко представлена робота в парах, малих групах, що є показником комунікативно орієнтованого і компетентнісного навчання.

Ілюстрації, схеми, таблиці та інший графічний матеріал є методично доцільним у підручнику української мови. Він слугує розкриттю змісту основного матеріалу, доповнює і конкретизує його, в окремих випадках він має самостійне інформативне навантаження, сприяє розвитку абстрактного мислення, забезпечує моделювання змісту виучуваного матеріалу, посилює

емоційний вплив підручника і таким чином допомагає підвищити ефективність сприймання і засвоєння навчального матеріалу.

Загалом методичний апарат підручника української мови для 5 класу шкіл з мовами навчання національних меншин має виразне компетентнісне спрямування, є не лише інструментарієм для засвоєння навчального матеріалу, а й сприяє формуванню ключових і предметних компетентностей учнів.